

Aan Raadsleden Regio Amersfoort

Onderwerp Aanbiedingsbrief opvang planuitval RES Amersfoort

26-03-2026

Geachte raadsleden,

Wij hebben als RES-regio Amersfoort afspraken gemaakt over het vasthouden aan de 0,5 TWh-opgave en het gezamenlijk opvangen van de planuitval. Het is aan u als nieuwe raden om in zeer beperkte tijd tot concrete voorstellen te komen. Dit omdat de provincie Utrecht vorig jaar op verzoek van de regio de gemeenten hiervoor meer tijd heeft gegeven maar wel heeft gevraagd om voor het zomerreces van 2026 te komen met een concrete invulling van het RES-bod. Als wij er regionaal niet uitkomen, zal de provincie locaties aanwijzen en projectbesluiten nemen.

Wij kunnen en willen u geen richtinggevende voorstellen doen, maar geven u wel meer inzicht in de mogelijkheden en afwegingen en dilemma's die daar bij horen. Daarmee hopen we u in staat te stellen om goede afwegingen te kunnen maken. Om de RES-samenwerking meer concreet te maken is een aantal leidende principes afgesproken die richting geven aan de omgang met de planuitval. Dit zijn:

- Het commitment aan het RES-bod van 0,5 TWh blijft het uitgangspunt.
- De planuitval wordt gezamenlijk opgepakt: de opgave blijft regionaal, het is een gezamenlijk proces.
- Er wordt een brede blik aangehouden: niet alleen de meest kansrijke PlanMER-locaties voor wind, maar ook andere aanvullende gebieden voor wind en zon worden meegenomen.
- Er wordt gestreefd naar een eerlijke verdeling van de opgave van het totale RES bod van 0,5 TWh: gemeenten die nu al een (groot) deel van de opgave dragen, worden in eerste instantie niet belast met het opvangen van planuitval. Het principe 'wie goed doet, goed ontmoet' is hierbij richtinggevend.
- De verplichtingen vanuit de RES worden lokaal niet uitgeruild tegen verplichtingen op andere dossiers. Van 'uitruil' kan geen sprake zijn.
- Gemeenten nemen op voorhand geen besluiten die de lokale uitvoering van de RES belemmeren of onmogelijk maken.

Achtergrond en uitgangspositie

De achtergrond van de planuitval, de vastgestelde RES en daarbij het regionale doel van 0,5 TWh en de gemaakte afspraken met de provincie zijn uitgebreid beschreven in het bijgevoegde overdrachtsdocument 'Opvang planuitval RES-regio Amersfoort'. In deze brief volstaan we met de kern: eind 2024 is met het stoppen van de OER A28 circa 0,2 TWh aan beoogde windopwek weggevallen. De regio houdt vast aan het doel van 0,5 TWh en wil uiterlijk vóór het zomerreces van 2026 een bestuurlijk geborgd voorstel voor opvang planuitval uitgewerkt hebben. Voor de onderbouwing, cijfers en volledige context verwijzen wij naar het bijgevoegde overdrachtsdocument.

Regionale samenwerking is essentieel

De vraag hoe we de planuitval opvangen, is in de kern ook de vraag of en hoe we elkaar als regio blijven vasthouden. Juist nu de opgave ingewikkelder is geworden, staat de regionale samenwerking onder spanning.

Allereerst: duurzame opwek houdt zich niet aan gemeentegrenzen. Windparken en zonnenvelden liggen vaak op de randen van gemeenten, sluiten aan op regionale infrastructuur en raken inwoners over de gemeentegrenzen heen. De netcapaciteit, de ruimtelijke kwaliteit van het landschap en de impact op de leefomgeving zijn bij uitstek onderwerpen die u niet alleen lokaal, maar in samenhang met de buurgemeenten moet wegen.

De verdeling van de RES-opgave, de afstemming met provincie, Rijk en netbeheerder, en de omgang met rijksbesluiten (zoals bij Defensie) zijn dossiers waar samenwerkende gemeenten meer gewicht in de schaal leggen. Onderzoek ook hoe het Rijk ook kan bijdragen aan het oplossen van planuitval op rijksgroonden.

Een urgent besluitvormingsproces voor opvang van planuitval is nodig richting het zomerreces. Concreet betekent dit dat het inhoudelijke voorstel voor planuitval zo snel mogelijk moet zijn afgestemd op regionaal niveau, om tijdig het besluitvormingsproces te doorlopen voor de individuele raden/gemeenten.

Voor de opvang planuitval zijn de volgende voorwaarden verbonden door de provincie¹, die hiervoor met de regio de afgelopen periode actief het voortouw heeft genomen om deze voorwaarden scherp te krijgen. De plannen moeten voldoende concreet zijn waarbij:

- Een geografische locatie is aangewezen.
- Een minimale opwek bepaald is.
- Een planning tot aan vergunningverlening is opgesteld met realisatie zo dicht mogelijk bij 2030.
- Een of meerdere initiatiefnemers in beeld zijn; hiermee wordt bedoeld dat in ieder geval gesprekken gevoerd zijn met partijen.
- Er duidelijkheid is over de keuze wie het bevoegd gezag wordt.
- Het plan komt terug in het gesloten coalitieakkoord.

Voor plannen waar nog niet tijdig aan al deze voorwaarden is voldaan kan in overleg worden getreden met de provincie. De criteria worden door de provincie in samenhang beoordeeld.

De komende maanden tot het zomerreces heeft de regio de mogelijkheid zelf de regie te behouden en met één gezamenlijk voorstel richting provincie te komen, ook al is de tijdsdruk hoog. Hiervoor zal een bestuurlijk procesbegeleider beschikbaar worden gesteld. Deze procesbegeleider kan het besluitvormingsproces tussen gemeenten voor de opvang van planuitval faciliteren en waar mogelijk te versnellen. Deze procesbegeleider is beschikbaar om aan te schuiven bij de formerende partijen om te sonderen en toelichting te geven op het overdrachtsdocument, en te verkennen welke mogelijkheden er zijn om tot een regionale oplossing te komen. De heer Wouter de Jong, oud gedeputeerde provincie Utrecht en oud burgemeester van Houten, is gevraagd deze rol op zich te nemen.

Met vriendelijke groet,

Roland van Benthem
Voorzitter bestuurlijk overleg Energie Regio Amersfoort

Bijlagen

- Ambtelijk overdrachtsdocument Planuitval RES Amersfoort
- Nieuwsbericht (publicatie op maandag)
- Verslag stakeholdergesprekken

¹ Besluit noodzaak aanvullende projectbesluiten windenergie - provincie Utrecht d.d. 8 juli 2025